

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6041/2024
03.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА а.д. у ликвидацији из ..., чији је пуномоћник Татјана Хаџи Лазаревић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Биљана Кајганић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4386/22 од 04.10.2023. године, у седници одржаној 03.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4386/22 од 04.10.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2753/20 од 20.04.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је тужени обавезан да му на име дуга исплати износ од 207.055,42 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са законском затезном каматом почев од 28.11.2015. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности Вишег суда у Београду за поступање у овој правној ствари истакнут од стране туженог, као неоснован. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 913.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење па до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на износ трошкова поступка за период од дана пресуђења па до дана наступања услова за извршење.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж 4386/22 од 04.10.2023. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Вишег суда у Београду П 2753/20 од 20.04.2022. године, у делу става првог изреке, који се односи на исплату износа од 207.055,42 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као и у ставу другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 2753/20 од 20.04.2022. године, у преосталом делу става првог изреке који се односи на затезну камату, тако што је тужени обавезан да тужиоцу на износ од 207.055,42 евра исплати затезну камату по стопи прописаној Законом о затезној камати почев од 28.11.2015. године до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом трећим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију из свих законских разлога.

Тужилац је доставио одговор на ревизију туженог.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....10/2023), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је у својству адвоката, заступао тужиоца у стечајним поступцима "Београдске банке", "Беобанке", "Југобанке" и "РТБ Бор", у периоду од 01.06.2004. године до 31.12.2015. године, када је ликвидациони управник тужиоца био ВВ. У стечајним поступцима који су вођени над Београдском банком а.д., Југобанком а.д., 25.03.2004. године формиран је Одбор поверилаца чији је један од чланова био и тужилац, кога је заступао тужени. Тужени је са тужиоцем уговорио хонорар за заступање 18.11.2005. године, који је претходни ликвидациони управник тужиоца потврдио Споразумом од 09.01.2006. године. Потврђеним Споразумом о исплати хонорара од 09.01.2006. године, ликвидациони управник тужиоца ВВ је одредио да ће тужилац платити адвокату реалне трошкове које је имао у стварима заступања, а који укључују трошкове заступања тужиоца, судске трошкове, трошкове превођења, трошкове експертизе и друге трошкове, а за поступке ван Београда, такође трошкове превоза и дневница, све по реалној вредности конвертованој у евре, увећаној за 10% на име трошкова за манипулацију и банкарске трошкове. У тачки 2. Споразума, уговорено је да тужени има право на накнаду за сваку радњу предузету у својству заступника тужиоца код судова у земљи, државних органа, стечајних органа и осталих ентитета, а да се адвокату хонорари обрачунавају у складу са тарифом адвоката у Србији која се односи на физичка и правна лица а у предмету "ГГ" ..., у складу са адвокатским тарифама у Босни и Херцеговини, увећаним за 30%. У тачки 3. Споразума, уговорено је да у случају да неко потраживање буде признато и наплаћено на принудни начин, добровољно, путем компензације, одрицањем од дуга, цесијом потраживања трећем лицу или било којим другим путем, биће додељена накнада за резултат адвокату и то за сваки од поступака или пријављених потраживања

по следећим стопама: до 100.000 евра накнаду у висини од 10%, преко 100.000 евра до 500.000 евра у висини од 5%, преко 500.000 евра до 2.500.000 евра у висини од 2,5% и преко 2.500.000 евра у висини од 1,25%. Изменама Споразума од 09.12.2009. године, ликвидациони управник тужиоца ВВ обавестио је туженог да, као заступник тужиоца, почев од 01.01.2010. године има право на накнаду за сваку радњу предузету у својству заступника тужиоца код судова у земљи, државних органа, стечајних органа, одбора поверилаца, Агенције за осигурање депозита и осталих ентитета у Србији, укључујући и састављање извештаја који се односе на активност ликвидационог управника и да ће тужени добити хонорар у износу од 3.000 евра месечно, увећан за ТВА таксе. У случају наплате било ког потраживања и на било који начин, туженом припада и награда за резултат у проценту који је одређен према вредности наплаћеног потраживања, док у преосталом делу уговор остаје неизмењен. Ликвидациони управник тужиоца ВВ је упутио 13.11.2015. године допис туженом у ком је, између осталог, навео да ће његово именовање, као ликвидатора бити завршено 31.12.2015. године и да му, после тога неће бити продужен мандат јер је добио наредбу да заврши ликвидацију тужиоца пре тог датума. Такође је навео да су интереси туженог већ очувани сходно њиховом договору и да је ликвидациони управник „буџетирао“ у оквиру ликвидације коју он предлаже, износ хонорара туженог од 172.500,00 евра (+ПДВ) према валоризацији активе тужиоца на тај дан, што укупно износи 207.055,42 евра. Претходни ликвидациони управник тужиоца ВВ је 27.11.2015. године дао налог за исплату износа од 207.055,42 евра туженом, који му је и исплаћен на његов рачун отворен за ту сврху у банци на ... . Према уговору о трансферу потраживања од 01.12.2015. године, закљученом између тужиоца, као цедента и туженог као цесионара, предмет уговора је уступање доспелог потраживања које тужилац има у складу са одлуком Трговинског суда у Београду Ст 59/10 од 10.12.2013. године, којим је дозвољена прва рата повериоцима II ранга од 3,2% од 1.794.595,19 USD и 4.611,28 USD са каматом који износи су потраживање ДД и ЂЂ у ликвидацији, на основу пресуде Трговинског суда у Београду П 13707/10 од 11.11.2011. године. Пресудом Окружног суда у Паризу РГ 17/03037 од 27.10.2021. године усвојен је тужбени захтев тужиоца ЕЕ поднет против тужених ББ и ВВ и утврђено да се проглашава ништавим уговор о преузимању дуга од 01.12.2015. године, те су тужени обавезани да тужиоцу солидарно плате 30.000 евра, као и трошкове поступка у износу од 3.000 евра. Приликом ревизије рачуна тужиоца за 2015. годину од стране Канцеларије за рачуноводствену експертизу О.Д.П. "...", 24.03.2016. године сачињен је извештај о томе да је тужени фактурисао тужиоцу месечне хонораре за 2015. годину који су му и исплаћени у укупном износу од 35.400 евра, односно за првих девет месеци 2015. године по 3.600,00 евра месечно и 3.000 евра за месец октобар 2015. године. Хонорар који се односи на резултат исплаћен је 28.11.2015. године туженом у банци на ... у износу од 207.055,42 евра. Генерална скупштина акционара тужиоца је 16.01.2016. године именovala новог ликвидационог управника "ЖЖ" и након тога је 20.01.2016. године Агенција за осигурање депозита, као стечајни управник Београдске банке а.д. Београд, у стечају, потписала уговор о цесији потраживања, као цесионар, а 19.02.2016. године исти уговор о цесији потписао је нови ликвидациони управник тужиоца, док је наведеним уговором извршена компензација потраживања цедента и цесионара, тако што су уговорне стране извршиле обрачун својих потраживања и констатовале компензацију која се врши између њих до најмањих износа и то: потраживање цедента на име овог уговора у износу од 1.438.454,00 евра (од Југобанке 1.006.494,80 евра, од Беобанке 260.092,59 евра и од РТБ Бор 171.867,27 евра) и потраживање цесионара на име ликвидације цедента у износу од 5.926.541,58 евра. Наведени уговор о цесији измењен је анексом бр. 2 у

погледу прецизирања начина и обима уступања, с тим да није претходно сачињен планирани анекс бр. 1 уговора који је требало да идентификује потраживања, јер су стране од њега одустале. Пословно име тужиоца очев од 25.04.2018. године, према записнику са мешовите генералне скупштине тужиоца гласи АА. Тужени је обавештен 17.02.2016. године да се од тог дана па надаље сматра да су му отказана овлашћења „која му је дао господин ВВ“, претходни ликвидациони управник тужиоца и да су мандати туженог за поступање према одборима окончани, па је од њега тражено да достави коначну фактуру за трошкове и хонорар, што је према овереном преводу мејла који је тужени упутио адвокату ЗЗ 23.02.2016. године, учињено у односу на хонораре за заступање у месецу јануару и фебруару 2016. године. Тужени се изјаснио да су преговори вођени између њега и ликвидатора тужиоца ВВ у другој половини 2015.године, о томе шта ће се догодити са његовом наградом за успех у процентима, према Споразуму од 09.01.2006. године, јер се окончањем поступка ликвидације над тужиоцем неће моћи да чека наплата признатих потраживања. С обзиром да су сва призната потраживања у износу од 89.208.931,46 евра пренета на Београдску банку, применом Споразума од 09.01.2006. године- тачке 3, награда туженог за успех би износила 1.250.000 евра, с тим што је било јасно да укупно призната потраживања тужиоца, која су пренета, неће бити наплаћена у целости. Отуда је ликвидатор извршио процену према којој је туженом требало да припадне износ од 207.055,42 евра, који му је и исплаћен.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да износ од 207.055,42 евра који је уплаћен туженом од стране тадашњег ликвидационог управника тужиоца, 27.11.2015. године, нема основ у примени, у складу са тачком 3. Споразума који је тужилац закључио са туженим у вези са исплатом награде и да се у конкретном случају ради о институту стицања без основа, у смислу одредбе члана 210. Закона о облигационим односима, па је туженог обавезао да тај износ врати тужиоцу са каматом од дана стицања 28.11.2015. године. При том је првостепени суд имао у виду да је туженом опозвано пуномоћје пре закључења уговора о цесији 19.02.2016. године, у односу на потраживање у погледу банака у стечају, због чега спорна исплата у корист тужиоца није имала основ у потписаном Споразуму.

Другостепени суд је прихватио закључак првостепеног суда указујући да из обраћања тадашњег ликвидационог управника тужиоца туженом се не може закључити да је дат налог за исплату предметног износа за који сматра да није дужан да плати, већ напротив, да ликвидациони управник уверава туженог да је, у складу са њиховим договором, „буџетирао“, у оквиру ликвидације коју прилаже, износ хонорара туженог од 172.500 евра + ПДВ. По становишту другостепеног суда, то не указује на плаћање нечега за шта је ликвидациони управник сматрао да не треба да плати. С тим у вези, другостепени суд налази да код чињенице да према Споразуму парничних странака исплата награде није била предвиђена пре него што је неко потраживање признато, а затим плаћено и то на принудни начин, добровољно, путем компензације, одрицањем од дуга, цесијом потраживања трећем лицу или било којим другим путем, као предуслов за исплату награде, а то је износ награде од 207.055,42 евра исплаћен 28.11.2015. године туженом, када нису били испуњени за исплату награде, следи да је тужени, као несавесни стицалац у обавези да плати камату на износ неоснованог стеченог новчаног износа од дана уплате 28.11.2015. године, на основу одредбе члана 214. Закона о облигационим односима. Међутим, другостепени суд је нашао да је

првостепени суд приликом одлучивања о затезној камати на досуђени износ главног дуга погрешно применио материјално право и то одредбу члана 395. Закона о облигационим односима, у погледу исплате камате, те је првостепена пресуда у том делу преиначена тако што је тужени обавезан да досуђену законску затезну камату исплати у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право при одлучивању о главном потраживању и камати, а другостепени суд при одлучивању о валути за исплату камате.

Одредбом члана 210. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да кад је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а кад то није могуће да накнади вредност постигнуте користи. На основу одредбе члана 211. истог Закона, ко изврши уплату знајући да није дужан платити, нема право да захтева враћање, изузев ако је задржао право да тражи враћање или ако је платио да би избегао принуду. Обим враћања прописан је у одредби члана 214. Закона о облигационим односима тако што кад се враћа оно што је стечено без основа морају се вратити плодови, платити затезна камата и то: ако је стицалац несавестан од дана стицања, а иначе од дана подношења захтева.

У конкретном случају, тадашњи ликвидациони управник тужиоца, ВВ, је извршио процену износа који је туженом требало да припадне на основу Споразума од 09.01.2006. године и измени тог Споразума од 09.12.2009. године, од наплате у корист тужиоца потраживања према банкама у стечају у Србији, па је предметни износ од 207.055,42 евра плаћен туженом 27.11.2015. године. Међутим, туженом је опозвано пуномоћје 17.02.2016. године, пре закључења уговора о цесији (19.02.2016.године) због чега тужени није учествовао у закључењу тих уговора, па му не припада награда у износу који му је унапред уплаћен, а који је предмет овог спора. То значи да је тужени предметни износ стекао без правног основа, па је дужан да га тужиоцу врати, на основу одредбе члана 210. Закона о облигационим односима, са каматом од дана стицања по одредби члана 214. истог Закона, како су правилно закључили нижестепени судови.

Неосновани су наводи ревизије туженог да је требало да судови примене одредбу члана 211. Закона о облигационим односима, имајући у виду да је тужилац знао да није дужан да плати туженом награду по ранијим споразумима који су подразумевали завршетак ликвидације по наплати утврђених потраживања. Супротно тим наводима ревизије туженог, нижестепени судови су утврдили да се из обраћања тадашњег ликвидационог управника тужиоца не може да закључи да је он дао налог за исплату износа за који сматра да није дужан да плати, већ напротив, да уверава туженог да је у складу са њиховим договором „буџетирао“ у оквиру ликвидације коју прилаже износ хонорара туженог од 172.500 евра + ПДВ, што не указује на плаћање нечега за шта је ликвидациони управник сматрао да не треба да плати.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку, имајући у виду његов исход.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**